Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет морського права
Кафедра Теорії та історії держави і права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з НПР
_____ Слободян С. О.
«11» 11 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГРОМАДЯНСЬКА СВІДОМІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ДЕМОКРАТИЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

PROGRAM OF DISCIPLINE
CIVIC CONSCIOUSNESS AS A GUARANTEE OF A DEMOCRATIC AND SOCIAL STATE

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

тип дисципліни _____ Вибіркова _____
обов'язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Миколаїв – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** являється вибірковою дисципліною навчального процесу студентів, які здобувають ступінь вищої освіти «Бакалавр».
«26» 11, 202__ року – 18 с.

Розробник: Набокова Ольга Геннадіївна, викладач, кандидат юридичних наук кафедри Теорії та історії держави і права _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** узгоджено з гарантом освітньої програми.
Гарант освітньої програми **«ПРАВО»** – Ломжець Ю.В., доцент, кандидат політичних наук _____

Миколаїв – 202_ рік

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** розглянуто на засіданні кафедри Теорії та історії держави і права.
Протокол № 4 від «21» 11 202_ року.
В.о. завідувача кафедри Теорії та історії держави і права – Бараненко Д.В., професор, доктор юридичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** розглянуто Навчально-методичною комісією факультету Морського права.
Протокол № 4 від «26» 11 202__ року.
Голова Науково-методичної комісії факультету морського права – Бараненко Дмитро Володимирович, професор, доктор юридичних наук _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** погоджено з навчальним відділом НУК імені адмірала Макарова
Голова відділу – Лабарткава А.В. _____

Проєкт робочої навчальної дисципліни «**Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави**» розглянуто Навчально-методичною радою НУК імені адмірала Макарова.
Протокол № 9 від «27» 11 202_ року.

Голова НМР НУК _____ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 202_ рік

ЗМІСТ

Вступ……4
1. Опис навчальної дисципліни……6
2. Мета вивчення навчальної дисципліни……7
3. Передумови для вивчення дисципліни……7
4. Очікувані результати навчання……8
5. Програма навчальної дисципліни……8
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування ……10
7. Форми поточного та підсумкового контролю……12
8. Критерії оцінювання результатів навчання……16
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліною……16
10. Рекомендовані джерела інформації……16

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** є дисципліна вільного вибору студента, яка забезпечує отримання спеціальних компетентностей, визначених освітньою програмою та дисциплінами вільного вибору.

Розвиток громадянського суспільства в Україні, інтеграція держави в систему європейських і світових цінностей та демократії потребує наявності у її громадян знань, навичок, ставлень та цінностей для підтримки, захисту й просування цих ідей. Молоді люди повинні стати дієвими учасниками поступу українського демократичного суспільства, тому важливою частиною навчання має стати дисципліна «Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави». Громадянська свідомість як важливий чинник соціалізації особистості у демократичному (перехідному) суспільстві має полягати у культивуванні цінностей прав, свобод і гідності людини, розвитку вмінь особистості захищати власні права від зазіхань на них інших людей чи влади, формуванні громадянської компетентності учня/ці, його прихильності до демократії, критичного мислення, мотивуванні його до участі у розв’язанні проблем суспільного життя.

Засобами навчальної дисципліни «Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави» формуються знання, вміння та навички, необхідні людині для поінформованої та свідомої участі в соціальному і громадському житті, виконання обов’язків й реалізації прав громадянина.

Завданням вивчення навчальної дисципліни «Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави є: забезпечення цілеспрямованої підготовки молоді до функціонування у системі суспільних відносин поліваріантного світу, глобалізації, соціальної взаємодії та активної відповідальної участі в суспільній діяльності.

Теоретичні основи курсу складає сукупність філософських, психолого-педагогічних знань та практичних навичок і вмінь, необхідних для системного вивчення і вирішення суспільно-педагогічних проблем; методологічні принципи (гуманізація та демократизація навчально-виховного процесу; природовідповідність та свободовідповідність; системність; диференціація; міждисциплінарна інтеграція; наступність і безперервність; культуровідповідність; інтеркультурність), що є підґрунтям для конструювання змісту, вибору форм і методів навчання; сучасні філософські, психолого-педагогічні й методичні підходи.

Ключові слова: громадянська самосвідомість, громадянське суспільство, громада, громадянська участь, демократія, держава, відповідальність політична участь, особиста відповідальність, права людини, верховенство права.

Abstract

The educational discipline "Civic consciousness as a guarantee of a democratic and social state" is a discipline of the student's free choice, which ensures the acquisition of special competencies determined by the educational program and disciplines of free choice.

The development of civil society in Ukraine, the integration of the state into the system of European and world values and democracy requires its citizens to have knowledge, skills, attitudes and values to support, protect and promote these ideas. Young people must become effective participants in the progress of Ukrainian democratic society, therefore, the discipline". Civic consciousness, as an important factor in the socialization of the individual in a democratic (transitional) society, should consist in the cultivation of the values of human rights, freedoms and dignity, the development of the individual's ability to protect his own rights from encroachment on them by other people or authorities, formation of the student's civic competence, his commitment to democracy, critical thinking, motivating him to participate in solving the problems of social life.

The means of the educational discipline "Civic awareness as a guarantee of a democratic and social state" form the knowledge, abilities and skills necessary for a person to participate in informed and conscious social and public life, fulfill the duties and exercise the rights of a citizen.

The task of studying the educational discipline "Civic consciousness as a guarantee of a democratic and social state is: ensuring purposeful training of young people to function in the system of social relations of a multivariate world, globalization, social interaction and active and responsible participation in social activities.

The theoretical basis of the course is a combination of philosophical, psychological and pedagogical knowledge and practical skills and abilities necessary for the systematic study and solution of socio-pedagogical problems; methodological principles (humanization and democratization of the educational process; conformity to nature and freedom; systematicity; differentiation; interdisciplinary integration; continuity and continuity; cultural compatibility; interculturality), which is the basis for constructing content, choosing forms and methods of education; modern philosophical, psychological-pedagogical and methodical approaches.

Key words: civic self-awareness, civil society, community, civic participation, democracy, state, responsibility, political participation, personal responsibility, human rights, rule of law.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання / заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Галузь знань
_____
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибіркова 2*</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2" rowspan="2">Рік підготовки: 2й</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Електронний адрес РПНД на сайті Університету –

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="4">Спеціальність
_____
(код та найменування)

Освітня програма
_____
(найменування)</td><td colspan="2">Семестр: 3й</td></tr>
<tr><td>Лекцій (денна)</td><td>Лекцій (заочна)</td></tr>
<tr><td>30–год.</td><td>14–год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські (денна)</td><td>Практичні, семінарські (заочна)</td></tr>
<tr><td>Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6;</td><td>Освітній рівень: перший(бакалаврський)</td><td>30–год.</td><td>14–год.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>Самостійна робота (денна)</td><td>Самостійна робота (заочна)</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td>90–год.</td><td>122–год.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">Індивідуальні завдання: –</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">Вид контролю:
Залік</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td colspan="2">Форма контролю:
Поточний – комбінований.
Підсумковий – усний.</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета курсу «Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави» – є

формування громадянської компетентності молоді, що забезпечує її активну громадянську позицію, здатність відповідально реалізовувати свої права та обов'язки в конкретній ситуації, налагоджувати соціальне партнерство у розв'язанні суспільних проблем. формування вільної особистості, яка визнає загальнолюдські та національні цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям відповідальності у власній поведінці;

формування загальних, спеціальних, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов, формування професійних компетентностей майбутніх учителів історії і суспільствознавчих предметів з фаховими інтересами до впровадження інноваційних технологій з метою безперервного подальшого навчання та підвищення професійного рівня, що забезпечить високий рівень їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці;

виховання високоморальних, патріотичних, освічених особистостей, спроможних вносити істотний вклад у майбутнє як регіону, так й України.

Завдання курсу – виховання поваги до людської гідності й дотримання прав людини, демократичних цінностей, верховенства права, справедливості, неупередженості, рівності;

виховання громадянської свідомості особистості, орієнтованої на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві, почуття приналежності до свого народу, спільних історичних, політичних і культурних цінностей своєї держави;

виховання толерантності, інклюзії та поваги до культурного різноманіття, різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей;

розвиток політичної, правової, економічної, соціальної, культурної, медійної грамотності, гнучкості й адаптивності, комунікабельності, готовності до співробітництва, здатності розв'язувати конфлікти й запобігати дискримінації;

забезпечення цілеспрямованої підготовки студентів до функціонування у системі суспільних відносин поліваріантного світу, глобалізації, соціальної взаємодії та активної відповідальної участі в суспільній діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** знаходиться в певному зв'язку з іншими дисциплінами циклу соціально-гуманітарної підготовки студентів. Для вивчення даного курсу, студенту достатньо володіти знаннями, засвоєними з курсу «Правознавства» та мати базові навички використання текстового редактора на комп'ютері.

Базою для вивчення навчальної дисципліни є також наявність загального розуміння регулювання правовідносин в суспільстві та реалізації своїх прав та свобод

у повсякденному житті.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** передбачає формування та розвиток у студентів наступних знань:

- визначення та суть поняття громадянська свідомість;
- сутність, особливості, проблеми та тенденції розвитку громадянської освіти у світі та в Україні;
- сучасний стан громадянської освіти в Україні;
- нормативної бази, що регулює діяльність організацій громадянського суспільства;
- понятійний апарат із даного курсу, користуватися літературою та довідковим матеріалом із даної проблематики;
- самостійно оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі, дотримуючись принципів неупередженості;
- реалізовувати громадянські права та обов'язки в демократичному громадянському процесі, виховувати в студентів правову свідомість та культуру.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль №1.

Тема № 1. Громадянське суспільство, як результат громадянської свідомості.
[2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 19, 23, 24, 26]

Тема № 2. Громадяни, як члени громадянського суспільства та носії громадянської свідомості.
[2, 3, 4, 17, 18, 19, 20, 21, 22]

Тема № 3. Демократія як можливість громадян вливати на вирішення державних завдань.
[1, 2, 3, 4, 5, 6]

Тема № 4. Правова культура як основа формування громадянської свідомості.
[2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 27, 28]

Змістовний модуль №2.

Тема № 5. Правовий нігілізм – перешкода формування демократичного суспільства та громадської свідомості.
[2, 3, 11, 12, 13, 23, 24, 25, 26, 27]

Тема № 6. Соціальна держава, як високорозвинена демократична та правова держава.
[2, 3, 4, 5]

Тема № 7. Україна – соціальна, демократична та правова держава.
[1, 4, 6]

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					**Заочна форма**				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**
Модуль 1.										
Змістовий модуль №1.										
Тема № 1. Громадянське суспільство, як результат громадянської свідомості.	**19**	4	4		11	**18**	1	1		16
Тема № 2. Громадяни, як члени громадянського суспільства та носії громадянської свідомості.	**19**	4	4		11	**19**	2	2		15
Тема № 3. Демократія як можливість громадян вливати на вирішення державних завдань.	**19**	4	4		11	**19**	2	2		15
Тема № 4. Правова культура як основа формування громадянської свідомості.	**18**	4	4		10	**19**	2	2		15
Разом за змістовим модулем 1	**75**	**16**	**16**		**43**	**75**	**7**	**7**		**61**
Змістовий модуль №2.										
Тема № 5. Правовий нігілізм – перешкода формування демократичного суспільства та громадської свідомості.	**25**	5	5		15	**27**	3	3		21
Тема № 6. Соціальна держава, як високорозвинена демократична та правова держава.	**25**	5	5		15	**24**	2	2		20
Тема № 7. Україна – соціальна, демократична та правова держава.	**25**	4	4		17	**24**	2	2		20
Разом за змістовим модулем 2	**75**	**14**	**14**		**47**	**75**	**7**	**7**		**61**
Усього годин	**150**	**30**	**30**		**90**	**150**	**14**	**14**		**122**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема № 1. Громадянське суспільство, як результат громадянської свідомості.	4	1
2	Тема № 2. Громадяни, як члени громадянського суспільства та носії громадянської свідомості.	4	2
3	Тема № 3. Демократія як можливість громадян вливати на вирішення державних завдань.	4	2
4	Тема № 4. Правова культура як основа формування громадянської свідомості.	4	2
5	Тема № 5. Правовий нігілізм – перешкода формування демократичного суспільства та громадської свідомості.	5	3
6	Тема № 6. Соціальна держава, як високорозвинена демократична та правова держава.	5	2
7	Тема № 7. Україна – соціальна, демократична та правова держава.	4	2
	Разом	**30**	**14**

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – **2 години на 1 лекцію;**

- підготовка до практичних занять – **2 години на 1 заняття;**
- підготовка і написання рефератів – **5 годин на 1 роботу;**
- написання МКР – **5 годин на 1 роботу;**
- підготовка до заліку – **15 годин на залік**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій.	**30**	**14**
2	Підготовка до практичних занять.	**30**	**14**
3	Підготовка і написання реферату.	**5**	**–**
4	Виконання МКР.	**10**	**–**
5	Виконання КР	**–**	**79**
6	Підготовка до заліку.	**15**	**15**
	Разом	**90**	**122**

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

для всіх видів занять:

●робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

●пояснення - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;

●дискусія - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;

●диспут - цілеспрямоване зіставлення різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування у здобувачів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій;

●демонстрування - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді;

для лекційних занять:

●лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

●бесіда - питально-відповідний метод, завдання якого - спонукати здобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень; різновиди бесіди : репродуктивні (спрямовані на відтворення раніше засвоєного матеріалу), катехізичні (передбачають точне відтворення формулювань, запам'ятовування відповідей), евристичні (підводять здобувачів до самостійних висновків);

●ілюстрування - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символьному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

●відеометод - використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних, лабораторних та семінарських занять:

●вправа - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;

●практична робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків; дидактична гра - спеціально створена ситуація (модель реальності) для формування певних практичних навичок та умінь;

●спостереження - тривале цілеспрямоване сприймання об'єктів чи явищ із фіксацією змін, які в них відбуваються, і виявлення на цій основі внутрішніх зв'язків і залежностей, розкриття сутності явищ;

●методи контролю і самоконтролю:

●фронтальне опитування;

●контрольні роботи, твори, диктанти, письмові заліки;

●контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

●пояснювально-ілюстративний метод - повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;

●репродуктивний метод - відтворення здобувачем способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;

●проблемного викладу – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;

●частково-пошуковий - метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;

●дослідницький - творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку."

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів вивчення матеріалу дисципліни є:

•стандартизовані тести;

•аналітичні звіти, реферати, есе;

•презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

•студентські презентації та виступи на наукових заходах;

•інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль проводиться на семінарському (практичному) занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання модульних контрольних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання студентами в ІІІ-му семестрі заліку з дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»**. При цьому, студент який отримав 60 балів під час поточного контролю, за його бажанням може бути звільнений від заліку і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку, де студент може набрати до 40 балів. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Так, під час поточного контролю студент може набрати до 60 балів шляхом отримання проміжних оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (відповіді на семінарських заняттях, написання та захист рефератів, виконання МКР). Питома вага заліку в загальній системі оцінок **– 40 балів.**

Право здавати залік надається студенту, якій з урахуванням максимальних балів поточного контролю набирає не менше **60 балів**. Якщо студент набрав меншу кількість балів, то добрати необхідну кількість балів студент може за рахунок виконання індивідуальних завдань та поточного тестування або відпрацювання пропущених занять з відповідних тем курсу.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на семінарських заняттях

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
1	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
0,75	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,25	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0,1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Критерії оцінювання написання та захисту рефератів

Критерії оцінювання	Бали
Оформлення реферату (титульний лист, план, література та ін.).	**1**
Структурованість роботи (наявність чіткого, послідовного, логічного плану структури).	**1**
Чітке визначення **актуальності теми**, що висвітлюються у рефераті.	**1**
Змістовність основного тексту (широта і повнота висвітлення теми реферату в пунктах плану: питання, яке в ньому розглядається, викладене послідовно, логічно; текст повинен бути інформативним, об8єктивно передавати інформацію, відрізнятися повнотою викладу, а також коректно оцінювати матеріал, що міститься в першоджерелі).	**5** Виконання від 90 % - 100% вимог – 5 балів Виконання 70% - 89% вимог - 4 бали Виконання 55% - 69% вимог - 3 бали Виконання 30% - 54% вимог - 2 бали Виконання менше 30% вимог - 1 бал
Бібліографія роботи (список використаної наукової літератури повинен містити мінімум 6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії).	**1**
Наявність емпіричної частини (висновки гуртуються на результатах проведеного дослідження, викладені з чітким формулюванням авторської позиції)	**2** Виконання від 50 % - 100% вимог – 2 бали Виконання менше 50% вимог - 1 бал
Захист реферату (вміння стисло, логічно і повно доповісти про результати дослідження).	**4** Виконання від 80 % - 100% вимог – 4 бали Виконання 65% - 79% вимог - 3 балів Виконання 50% - 64% вимог - 2 балів Виконання 30% - 49% вимог - 1 бал
Усього	**15**

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт (далі – МКР)

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави»** передбачено проведення трьох контрольних заходів, на яких студенти пишуть 2 МКР, де кожна оцінюється до 15 балів.

В свою чергу, кожна МКР складатися із: тестових завдань, теоретичних понять та теоретичних запитань та/або задачі чи завдання.

Кожне тестове завдання складається з 5 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 1 бал (разом 5 балів за всі правильні відповіді). За невірну відповідь бали не нараховуються.

За правильне визначення поняття нараховується 1 бал. В МКР дається 5 визначень і одне теоретичне питання або задача чи завдання.

За відповідь на теоретичне питання та/або розв’язання задачі чи виконання завдання студент може отримати до 5 балів.

Відповідь на теоретичне питання або розв’язання задачі чи виконання завдання (бали)	Критерії оцінювання
5	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
4	Відповідь частково правильна, містить декілька неточностей і недостатньо обґрунтована.
3	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Відповідь взагалі не вірна та не обґрунтована.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Розрахунок балів за написання МКР

Вид завдання	Максимальна кількість балів
Тести	5х1 балу = 5 балів
Визначення поняття	5х1 бал = 5 балів
Теоретичне питання або розв'язання задачі	1х5 балів = 5 балів
Всього	**15**

Розподіл балів, які отримують студенти під час МКР:

Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2			Сума
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**30**
15				**15**			

Т1 – Т7 – відповідні теми змістовних модулів.

Критерії оцінювання виконання КР

Виконання студентами заочної форми навчання контрольної роботи (далі – КР) оцінюється до 56 балів і являється їх допуском до заліку.

Контрольна робота складається із чотирьох типів індивідуальних завдань:

1. Складання термінологічного словнику навчальної дисципліни «Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави». Словник повинен містити мінімум 5 основних понять. За правильне визначення поняття нараховується 1 бал, за неправильне – бали не нараховуються. Так, за написання 5-ти правильних понять можна отримати 5 балів.

2. Відповідь на 2 теоретичні питання. Теоретичне питання виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За кожну правильну відповідь на теоретичне питання нараховується до 9 балів.

Відповідь на теоретичне питання (бали)	Критерії оцінювання
9	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-7	Відповідь частково правильна, містить декілька неточностей і недостатньо обґрунтована.
4-5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
2-3	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
до 1	Відповідь взагалі не вірна та не обґрунтована.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Так, кожну правильну відповідь на теоретичне питання, в цілому, можна отримати 18 балів.

3. Складання зразку (проекту) процесуального документу. Зразок процесуального документу з дотриманням всіх законодавчих вимог (протоколу, постанови, скарги тощо) передбачає опрацювання відповідного нормативного матеріалу. За правильне складання процесуального документу нараховується до 18 балів.

Бали	Критерії оцінювання
18	Процесуальний документ складений з дотриманням всіх законодавчих вимог до даного виду документів.
16-17	Процесуальний документ складений з дотриманням всіх законодавчих вимог, однак допущені несуттєві помилки та неточності в документі.
11-15	Процесуальний документ складений частково правильно, однак містить неточності.

6-10	Процесуальний документ має декілька суттєвих помилок.
1-5	Процесуальний документ містить значну кількість суттєвих помилок.
0	Процесуальний документ взагалі складений неправильно.

4. Написання та захист реферату (реферат виконується і здається разом з КР). За написання і захист реферату нараховується до 15 балів. Критерії написання та захисту рефератів наведені вище.

Критерії оцінювання результатів за виконання інших завдань

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Участь (відповіді) на семінарських заняттях	15х1 бал = 15 балів	4х1 бал = 4 бали
Написання і захист реферату	1х15 балів = 15 балів	–
Виконання КР	–	1х56 балів = 56 балів
Поточний модульний контроль (виконання МКР)	2х15 балів = 30 балів	–
Всього	**60**	**60**

Критерії оцінювання заліку

Під час складання заліку студенти відповідають на заліковий білет, який вони вибрали власноруч.

Кожен заліковий білет містить три контрольні питання. Відповідь на кожне питання залікового білету оцінюється до 13,3 балів. Тобто після складання заліку студент може отримати до 40 балів, які додаються до суми балів, отриманої під час поточний контролю відповідного семестру.

Критерії відповіді на одне питання залікового білету

Відповідь на питання (бали)	**Критерії оцінювання**
12–13,3	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
9–11	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна, однак допущені несуттєві помилки та неточності.
6-8	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
3-5	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-2	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обґрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т 1-4	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**7**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**2**
		Виконання МКР № 1	**15**		
ЗМ 2	Т 5-7	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**8**	Участь (відповіді) на семінарських заняттях	**2**
		Написання і захист реферату	**15**		
		Виконання МКР № 2	**15**	Виконання КР	**56**
Підсумковий контроль		Залік	**40**		**40**
Сума			**100**		**100**

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «**Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави**» для здобувачів вищої освіти.

2. Наповненість групи «**Громадянська свідомість як запорука демократичної та соціальної держави**» в месенджері «Viber», «Telegram» для дистанційного навчання електронним варіантом КК України, КПК України, ЦК України, ЦПК України, КАС України, КУпАП України, лекціями та навчальними посібниками з відповідних юридичних дисциплін.

3. Наочні засоби: офіційний веб-сайт Національної поліції, прокуратури та інших органів державної влади, а також слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, зал судових засідань (ауд. 303).

10. Рекомендовані джерела інформації:

Базова (основна) література:

1. Конституція України// https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text;
2. Тицька Я. О. Теорія держави і права : навчальний посібник / Я. О. Тицька, Н. М. Крестовська , Л. Г. Матвєєва,Н. В. Атаманова ,Н. Б. Арабаджи . Міжнародний гуманітарний ун-т. – Одеса, 2021Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 268 с
3. Теорія держави і права : навч. посібник / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва, Я. О. Тицька та ін. - Одеса, 2021. - 193 с.
4. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с
5. Конституційне право: підручник / за загальною редакцією М.І. Козюбри./ Ю.Г.

Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. - К.: Ваіте, 2021. – 528 с.
6. Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
7. Громадянське суспільство та правова держава: виклики сьогодення: монографія / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Л.Ф. Купіної, В.І. Шакуна. Київ : Алерта, 2023. 304 с.
8. Ключові виклики для розвитку громадянського суспільства, 2020. Стан розвитку громадянського суспільства в Україні у 2020 роц.
9. Чебикін О., Булгакова В. Психологічні основи правової культури та умови її корегування : монографія. Одеса, 2019. 162 с.
10. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні: монографія / [авт.кол. : В.І. Цимбалюк, В.І. Гришко, І.В. Міщук та ін.]. – Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2019 – 158 с
11. Правова культура особистості : навчальний посібник зі схемами / О. В. Попова. - К. : Видавничий центр НУБіП України, 2021
12. Макаренко Л.О. Правова культура: теоретико-методологічні основи дослідження : монографія. Київ : Парламентське видавництво, 2019. 576 с.
13. Чебикін О., Булгакова В. Психологічні основи правової культури та умови її корегування : монографія. Одеса, 2019. 162 с.
14. Ткаля О.В. Витоки правових аномалій, їх історичні причини. Правова держава. Вип. № 42, 2021.
15. . Стрілко Д. Правовий нігілізм та шляхи його подолання в сучасних умовах. Теорія держави і права Вип. 3, 2021.
16. . Адміністративно – правова реформа в Україні: навч. посіб. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
17. Речицький В.В. Неформальний конституціоналізм ІІ : монографія. Харків : ТОВ «Видавництво «Права людини», 2021. 440 с.
18. Конституційне право: підручник / Ю.Г. Барабаш та ін.. ; за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2021. 528 с.
19. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи аспірантів / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 299 с.
20. Основи конституціоналізму (нариси з історії, теорії і практики) / В.М. Шаповал – К.: Мишалов Д.В., 2021. – 116 с
21. Сучасний конституціоналізм : метод. реком. (освітньо-профес. програма підготовки здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра у Національному університеті «Одеська юридична академія», галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право». [Електронне видання] / Ю. Бальцій, В. Панасюк ; НУ «ОЮА». – Одеса : Фенікс, 2023. – 72 с. – Режим доступу: http://dspace.onua. edu.ua/handle/11300/26895
22. Козюбра М. І. Конституціоналізм, конституція, конституційне право та їхні взаємозв'язки: загальна характеристика / М. І. Козюбра // Конституційне право : підручник / [В. М. Венгер, М. І. Козюбра, А. А. Мелешевич та ін. ; за заг. ред. М. І. Козюбри]. - Київ : [ВАІТЕ], 2021. - Розділ 1. - С. 14-97.
23. Конституційне право : підручник / [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та

ін.], за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2019. – 484 с
24. Барабаш Ю.Г. Право на зміну конституційного ладу як складова правосуб'єктності Українського народу. Право України. 2019. № 10. С. 66- 81.
25. Барабаш Ю.Г. Берченко Г.В. Ефективність індивідуальної конституційної скарги як засобу захисту прав особи в Україні. Вісник Конституційного Суду України. 2021. № 5. С. 9-21
26. Конституційне право України: посібник для підготовки до іспиту. 10-е видання, доп. та перероб. / Ю.Г. Барабаш, Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин; Харків: Право, 2024. 370 с.
27. Конституційне право України: навч. посіб. для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, І.І. Дахова, та ін. Харків: Право, 2020. 328 с.
28. Конституційне право України: підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.; за заг ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний портал Верховної Ради України URL : https://zakon.rada.gov.ua/
2. Офіційний урядовий портал України URL : https://www.kmu.gov.ua/
3. Європейський суд з прав людини URL: https://www.echr.coe.
int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c.